

REDACTIA

Arad, Deal Ferenz-uteza nr. 20.

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe un an . . . 20 cor.
pe 1/2 an . . . 10 .
pe 1/4 an . . . 5 .
pe 1 lună . . . 2 .
Nr-ii de Duminecă pe an
4 coroane.

Pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Manuscripte nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deal Ferenz-uteza nr. 20.

INSERȚIUNILE:

de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.
de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele, cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Scrisori nefrancate nu se primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Cum se apără Mitropolitul...

Sunt lucruri, asupra căror judecăm după impresiile ce ne fac. Astfel: șapte articole din Statut să-l dea I. P. S. Sale Mitropolitului dela Sibiu dreptul ca el singur să dispună asupra alegerii episcop, și Sinodul Aradan nici atunci n'are să-l ierte faptul, că a nesocotit dorința celor două consistoare.

Când însă nici Statutul Organic nu lasă alegerea la discreția Mitropolitului, ci spune atât de clar că *Venerabilul Consistoriu ia măsură pentru îndeplinirea scaunului vacant*, ear despre Mitropolitul spune că „*încă*” va îngriji — va să zică în al doilea rând — să se facă alegerea, fapta I. P. S. Sale cade sub critică și mai aspră.

Însăși I. P. S. Sa simte de altfel necesitatea să se apere, căci în „Telegraful” dela 9 Maiu n. serie, între altele, următoarele:

„S'au fost oameni, din staul bisericii noastre, cari au dat o răstălmăcire greșită faptului, că I. P. S. Sa Mitropolitul n'a putut adera la termenul pus de consistoarele din Arad și Oradea-mare pentru alegerea de episcop, și au format punct de acușare chiar din răspunsul acesta al înaltpreasfințitului Sale, învinovățindu-l că se pune *deasupra legii*.”

Departa să fie dela noi gândul de a voi să-l combatem, să-l convingem și să facem să înțelegă aceea ce e atât de ușor de înțeles, și ce reiese clar din însăși faptele înșirate, — *corectitatea și legalitatea punctului de vedere al înaltpreasfințitului Sale*. Ci tot ce voim să facem este constatarea, că la alegerea de episcop din Caransebeș, în urma decăderii fericitului Popasu, termenul de alegere a fost stabilit după ce a urmat întâiu un schimb de acte oficiale între fericitul Mitropolit Miron și consistorul diecesan Caransebeșan, și amăsurat dorinței Mitropolitului, — precum s'a practicat și urmat la toate alegerile de episcop.

Corect era deci, după părerea noastră dacă și consistorul din Arad proceda astfel, și înainte de a fi pus termenul de alegere, ar fi cerut aceea ce proserie și Statutul Organic: „*înviaciuți dela Mitropolitul*”, — respectând astfel dreptul asigurat în lege pe seama Mitropolitului.

Al doilea fapt pe care voim a-l constata este acela, că tocmai contrar vederilor exprimate în sinodul arădan, unde chestia a fost tratată în urma unei interpelări: agitația cea mare care stăpânește astăzi spiritele deputaților întruniți în sinodul ordinar diecesan din Arad poate să formeze motiv de înaltă ordine mai curând pentru *aminarea alegerii* decât pentru *înerarea alegerii*, în mijlocul acestor agitațiuni, cari pot să producă mari zguduiri de carl biserica trebuie ferită, când și de altcum e supusă la atacuri destule, venite din afară.

Ne este încă în vie memorie modul cum a decurs ultima alegere de episcop în Arad, când agitațiile nu luaseră dimensiunile pe cari le au acum, și totuși s'au comis acte de necuviință, s'au huiduit și insultat persoane onorabile și încărungite în serviciul bisericii, lucruri cari nu se întâmplă nici la alegerile de pe sate, e deci cu atât mai de regretat, când le vedem la corporațiuni în carl e reprezentată floarea inteligenței noastre.

Prin aminarea alegerii agitațiile nu vor crește deci, ci spiritele se vor calma, pentru-ca întrunite din nou la timpul său în sinod eparchial electoral, să poate căde în niște de acord cu privire la cel mai vrednic de a ocupa scaunul episcopesc din Arad.

Am aflat de bine a le spune acestea în chestia alegerii de episcop dela Arad, nu pentru a justifica procedura înaltpreasfințitului Sale a Domnului Mitropolit Ioan Meșianu, care nu are trebuință de justificare, — ci pentru-ca opiniunea publică română să știe și să cunoască adevărul în cauză.”

Slabă apărare! Slab lucru, când se provoacă la fiertatul Miron, despre care și cei mai de aproape ai săi recunosc ce greofu era la fapte. Actele li zăceau cu lunile pe masă, până să le citească ori să le subscrie. Ear când era să plece unde-va, și mai difcil.

Și apoi dacă I. P. S. Sa Mitropolitul a avut vreme înainte cu trei ani, când nu cunoștea așa bine *afacerile Mitropolitiei*, când nu avusese vreme să-și facă încă oameni cari să-și priceapă ideile și să-și ghicească intențiile, cum n'a avut vreme să vină la alegere acum, când lucrurile la Sibiu trebuie că merg strună și are ca vicar un „*vice-episcop*”?

Nici atunci nu s'a făcut altceva decât i-s'a notificat cu reverența cuvenită că am dori să facem alegerea îndată după Sinod, pe d'oparte să se curme agitațiunile, pe de altă parte să se cruțe câte-va mit...

Ei, dar atunci I. P. S. Sa era sigur că va scoate din urnă 37 voturi de ale protejatului său A. Hamsea, pe când acum dl Rotariu a fost să-și spună că situația-i desperată, că afară de neamuri, incolo nimeni nu vrea s'audă de candidatura P. Cuviosului archimandrit Hamsea... Acum nici dl Beleş nu mai susține că este majoritate pentru dl Hamsea, ci singura speranță și detestabilă armă de luptă le este că V. Mangra nu va fi întărit... Alceva nu pot să spună, căci câte au avut în guse, li-au trimbițat în ziarele aradane și budapestane, dar departe de a fi întărit astfel poziția d-lui Hamsea, ci din contră, i-au făcut candidatura odioasă.

Cât privește acum motivul că *amânându-se alegerea, spiritele se vor mai liniști*, ceva mai ridicol nu ni-s'a dat să citim. Într'un organ pretins serios, bisericesc, asemenea afirmațiune nu poate face altă impresie de cât că I. P. S. Sa vездându-se strâns cu ușa, nu mai știe ce să invoace întru apărarea sa.

Trist, de trei ori trist.

Celelalte motive, ori mai exact: *insinuări*, sunt d'a dreptul nedemne. Cum adică? Nu a fost Sinodul electoral d'acum trei ani absolut liniștit, petrecutu-s'a într'insul măcar o scenă de violență? Dar nici măcar obiecțiuni ori discuțiuni n'au fost decât când I. P. S. Sa voia să întortocheze un paragraf: să socotească adică majoritatea după numărul membrilor din câți se compune Sinodul, ear nu după numărul celor prezenți.

A dar afară, în stradă au fost „*huiduiți fruntași de ai Diecesei*”...

Rugăm pe „*Telegraful*” să nu deschidă discuția aceasta, că iese treaba rău pentru I. P. S. Sa Mitropolitul. A fost adică huiduit de popor un sfetnic al I. P. S. Sale, care dacă a scăpat de a fi dat pe mâna procurorului, s'a întâmplat numai pentru-ca n'am vrut să facem de rîs biserica.

Prelatul dela Sibiu să nu-și ia deci aiere de moralisator al nostru, că noi cunoaștem legile și le cinștim, și nu certăm decât numai pe aceia, cari își bat joc de legi și de oameni.

A mai lăsat! „*Magyarország*”, care făcuse vinovat pe partizanul dlui Mangra până și pentru-că în seminarul din Arad se vorbește românește și pentru-că elevilor nu li se dă să citească foi — maghiare, ear pe dl Hamsea îl ridicase în al șaptelea cer, afirmând mai presus de toate că are o imponentă majoritate în Sinod, a mai lăsat ceva den 48! În numărul dela 11 Maiu n după ce ne surprinde cu știrea că alegerea de episcop se va ține la 5 Iunie, scrie că: „*judecând după cele petrecute în Sinod, prospectele celor doi candidați sunt aproape — egale!*... Azi mâne însă tot va recunoaște poate că favoritul său Hamsea este în — minoritate.

Comisar guvernial. La congresul bisericesc sârbesc care se va ține la 8 Iunie în Carlovitz, comisar guvernial va fi trimis vice-președintele Dietei Talián Béla, fost vice-comite în Torontal, despre care se spune că de altfel cunoaște relațiunile sârbești. Fapt e că Sârbii sunt așa de întărîtați ei între sine, că n'au putut cădea de acord să ceară un Sârb, ci preferă toți să vină comisar persoană străină de confesia lor. Talián e de altfel înrudit cu mulți Sârbi, deoarece-soția sa e sârbă: născută baronesă Baici.

Dl Alex Mocsonyi, a cărui ultim glas către Români a fost îndemnul să țină cu toată puterea și credința la vechia organizare, urmând a considera pe dl Dr. Rațiu ca president și prin urmare șef al partidului național, după ani de tăcere și retragere în castelul său somptuos dela Bărbis, a scris acum în „*Drapelul*” un lung articol, pe care „*Tribuna*” și „*Gazeta*” îl reproduc la loc de frunte. În acest articol dl Mocsonyi spune că „*noul curent*”, pornit de tinerii dela Orăștie și susținut de altfel de bărbați marcantși ca Dr. I. Mihu, Eugen Brote și F. Cosma, de ziarele „*Libertatea*”, „*Tribuna Poporului*” și „*Telegraful*”, — este lucru primejdios. Singura mântuire, după a dlui Mocsonyi părere, este rezistența pasivă. Recunoaște de altfel și d-a situația precară în care a ajuns partidul național și prin nimic nu-și exprimă părerea că onoratul comitet național dela Sibiu ar mai da semne de viață și că, peste tot, mai putem aștepta vre-o ispravă dela așa zisii șefi „*autorizați*”. Puterea de convingere a articolului stă în sens invers cu estensiunea sa

SINODUL EPARCHIEI ARADULUI.

Sedința VII. Joi după amiază.

Dr. Trăilescu referază în numele comisiei bisericesti. Citește anume raportul senatului strâns bisericesc despre moartea Episcopului I. Goldiș. Se propune luarea la cunoștință a raportului, la momentul decăderii episcop să se ridice un semn comemorativ ear raportul să se tipărească la adnexe. Se primește.

Citește raportul aceluiași senat despre agendele privitoare la congruă.

Popovici-Șiria propune ca *afacerile împărțirii dotației* să se descentralizeze, ca astfel să se împutineze munca senatului arădan, și ce-i de competența consistorului din Oradia, să se resolve acolo.

Președintele observă că banii sosesc pe numele episcopului și că agendele nici atunci nu s'ar împutina câtă vreme banii via d'a dreptul episcopului și împărțirea trebuie a se face aici.

V. Mangra se pune pe alt teren. Întăiu de toate d-sa ca vicar a soli-

citat și dela regretatul episcop ca cuotele celor din Bihor să fie trimise și apoi împărțite prin consistorul din Oradia. S'ar distribui atunci mai iute și mai corect și nu s'ar putea întâmpla, ca până acum, ca același preot, servind în două comune, să ridice, contrar legii, două cuote și să se producă încurcături din cauză că consistorul din Arad nu poate cunoaște așa bine preoțimea din Bihor. E însă și chestie de princip la mijloc: consistorul din Oradia nu e subordonat ci coordonat celui din Arad. Are tot dreptul ca *afacerile ce-l privesc* singur să le resolve.

După ce mai vorbesc Dr. Suciu, G. Ardelean, Gal, Pagubă și propunătorul G. Popovici-Șiria, după cererea dlui Mangra Sinodul amână hotărîrea până când se va discuta asupra raportului senatului bisericesc din Oradia, care se ocupă de această chestie și el.

Dr. Trăilescu urmează referada. Vine vorba despre seminar. Dr. Suciu cere și Sinodul încuviințează suma de 1000 cor. pentru a se mai înzestra locuințele internștilor cu mobila strict necesară. La chestia despre mișcările religioase, se constată numărul mare de concubinagie. Vorbesc I. Gal, A. Hamsea, G. Popovici, V. Mangra, Dr. Oncu, Miulescu și T. Filip care provoacă o mare ilaritate. Mai vorbesc Dr. Opresan și N. Roxin.

Discuție animată se pornește în jurul propunerii de a se institui un referent ajutător la senatul bisericesc. Dr. Suciu se declară contra. Prea sporim funcționarii și se încearcă bugetul. Protosințelul Pap soliciță însă, arătând că e mult de lucru și singur nu birue.

După propunerea d-lui Suciu Sinodul încuviințează însă numai ca senatul bisericesc să angajeze așa, provisor, până se termină cu restanțele și referentul e ocupat cu presi-diul, o putere de muncă, fără salariu în regulă, ci dându-se consistorului dreptul să-l retribue cu cât va crede de cuviință.

Sedința VIII. Vineri dimineața.

După ce se verifică procesul verbal citit de protopopul I. Georgia, — V. Tomței interpelează preșidiul asupra casului protopopul V. Hamsea care este în același timp și director executiv de bancă, — și asupra faptului că d-nii Mocsonyesti nu plătesc *dare de cult*.

Am publicat deja textul interpelării.

Dr. Trăilescu urmează a refera în numele comisiei bisericesti.

Se începe discuție asupra *sucreșcenței* din institutul teologic. Se constată lipsa de tineri cari să se dedice preoției. Iau parte la discuție V. Mangra, Dr. Oncu, Rotariu și Ciorogariu. Toți cad de acord ca în afacerea primirii în Seminar să se lase latitudine viitorului episcop, care sfatuindu-se cu consistorul, va ști să-și dea mai bine seamă de modul primirii și de măsurile de luat pentru a atrage tineri cu calificatiune.

Trăilescu continuă a refera asupra trecerilor la alte confesiuni; e

un spor, precum sporește și numărul copiilor născuți din părinți nebinecuvântați de biserică.

La *daruiri*, Sinodul ia cu plăcere la cunoștință că dl Iosif V. Pap din Oradia-Mare a daruit comunei bisericei noastre d'acolo o casă în valoare de 70.000 coroane.

Tot în legătură cu raportul senatului bisericesc din Oradia, după o scurtă discuție se primește propunerea d-lui protopop G. Popovici de a se decentraliza afacerile congruente, avându-se Consistoriul din Oradia-Mare actele ce-l privesc. Dr. Tăulescu referență asupra Memoriului înaintat de acei teologi absoluți, cari au făcut examen de 8 clase gimnasiale după ce au terminat teologia. Afacerea a preocupat deja toate consistoarele și nu e finalizată încă.

O discuție mai mare se urmează în jurul cererii comunei Ianoșda (Bihor) de a i-se ceda sesia pe seama școlii. După ce vorbesc Dr. Suciu, care nu este de părere a se ceda sesia, apoi Dr. Oncu, Gurban și Dr. Oprean, cari susțin aceeași părere, ear Boțoc și N. Roxin sunt pentru cedare, Sinodul respinge cererea, rămânând ca să i-se voteze însă un ajutor echivalent cu venitul sesiei.

Dr. Trăulescu citește raportul privitor la secte, pentru a căror stărpire se propune a se catechiza țeranii adulți, a li-se tipări cărți potrivite. Afacerea se recomandă noului episcop, spre a lua măsurile ce va crede de cuviință.

Rusu Șirianu citește raportul Senatului școlar al Consistoriului arădan. Ședința se ridică la ora 1, rămânând să urmeze cu citirea în ședința care se anunță pentru orele 3.

Ședința IX. Vinert după amiază.

Rusu-Șirianu referență în numele comisiei școlare. După ce citește raportul senatelor școlare dela consistoarele din Arad și Oradia, propune, în numele comisiei, următoarele:

Consistoriul să caute modalitățile pentru întemeierea unei preparandii de fete în Arad, deoarece ce ministerul școlilor nu mai permite de cât actualele eleve preparandiste să facă examen la preparandia de băieți.

Se primește, fără discuție.

Privitor la neregularitățile ivite în jurul salarelor învățătoarești, propune ca Ven. Consistor să intervină la guvern, solicitând ca guvernul printr'un anume ordin să silească administrația politică a strânge ea darea de cult, ca învățătorii să-și poată primi leașa regulat.

Se primește. (Restul discuției ivite în jurul celorlalte propuneri ale comisiei școlare, li-am tratat deja într'un articol separat).

Dr. Suciu raportează despre procesul de despărțire din Timișoara. Comisiunea propune ca să se treacă la Delegațiune. Se primește. Referență mai departe: Episcopul Goldiș a lăsat averea sa Diecesei. Consistorul a adus la îndeplinire legatul cu care e îngreunat lăsamântul. Se primește.

Socotile alumnului din Timișoara. Să se restituie Consistorului, pentru rectificarea unei greșeli de cifră.

La fondul instructiv ia cuvântul dl Rotariu, care face un adaos de propunere, prin care se cere ca în cazul înființării noului episcopit, Episcopul Aradului va abdica de competența sa din părțile ce i-se vor detașa.

Dr. Oncu constată că e exces de zel, fără noimă. Căci convenția și sidoxia episcopescă e contra rezonului a le lua alt episcop decât cel al eparchiei de pe teritoriul său.

V. Mangra: Nu se poate preiudeca pentru viitor.

Mai vorbesc Const. Lazar, V. Pagubă, V. Ham-ea. Se primește propunerea comisiei cu amendamentul propus de P. Rotariu.

Cererea lui G. Purcariu de a i-se socoti la fondul de pensie 4 ani serviți la Caransebeș. Se primește.

În afacerea pământului din Cheș, propunerea se ia spre știre.

Proiectul de buget al Consistoriului din Arad. Propunerea: toate economiile ce vor rămânea să se întrebuinteze pentru depurarea datoriei.

Rotariu cere să se pună pentru alumnul din Timișoara, 2000 cor. pe anul școlar viitor. Se primește.

Dr. Cosma ridică cuvântul pentru internatul din Beiuș, pentru care cere un ajutor anual de 2000 cor. care ajutor cu timpul va putea crea un fond, prin care în urmă Consistorul ar fi dispensat de a mai aduce alte jertfe.

V. Goldiș propune a se vota acoperirea deficitului din anul acesta, până la anul viitor, când se va regula definitiv afacerea.

V. Mangra susține propunerea d-lui Cosma.

R. Ciorogariu spune că raport asupra celui internat n'a sosit la senatul școlar, deci nu s'a făcut amintire de el în raportul său.

Dr. Oncu spune că în lipsă de raport nu poate cunoaște starea de lucruri, nici nu poate da ajutor.

Dr. Suciu propune să se dea 2000 cor. excepțional, ca odată pus în picioare și asupra echilibrului financiar, pe viitor să împiedece deficitul. Se primește.

Urmează bugetul Orăzii-Mari.

N. Roxin cere să se ia pentru ajutorul școlii din comuna Ianoșda 240 cor. Vorbesc Oprean, Oncu, Mangra.

Se primește propunerea comisiei.

În jurul retribuției secretarului din Oradea-Mare, vorbesc Păcălă, Halic, V. Mangra, Oncu, susțin a se da și aceluia un relut de cvartir.

Dr. Suciu cere pentru a se menține forma legală și să se dea un adaos personal de 500 cor. Se primește.

Comisiunea petiționară.

Raportor Dr. G. Popovici. Cererea lui Mihaș se transpune Consistorului cu recomandare. Tot astfel și alte petiții.

Fiind exhaustată ordinea zilei și desbătut întreg materialul, V. Goldiș după-ce arată activitatea extraordinară dezvoltată îndeosebi în ale afacerilor epitropești ale Diecesei de Dr. Ioan Suciu, propune ca Sinodul să-și voteze mulțumita protocolară.

Se primește cu mare însuflețire.

Președintele I. I. Pap încheie sesiunea, rostind un potrivit discurs, în care după-ce mulțumește deputaților pentru serioșitatea cu care au discutat și astfel ajutorul ce i-au dat ca lucrurile să meargă bine, constată rezultatele îmbucurătoare ale discuțiilor.

Același lucru îl constată și dl Iosif Gal, care mulțumește presidiului pentru conducerea cu tact a desbaterilor.

Și păcătoși și ridicoli.

Cine nu-și aduce aminte de orgia ziaristică d'acum trei ani, când căți-va băietandri adăpostindu-le „Tribuna“ proza violentă și năbădăioasă, voiau et să aleagă episcop la Arad? Și încă în numele celui mai pur naționalism. Reprezentant al acestui naționalism, și prin urmare candidat al comitetului național (?) era dl A. Hamsea.

Unul dintre acești cumpliti naționaliști, D. Lascu, căruia îi ieșise vestea chiar în „Tribuna“ că a murit, ca să dea semne că trăiește și probabil să se răsbune că „Tribuna“ îl parentase în două-trei șire, fără a i face omagiul, de și-i fusese colaborator, serie acum, tot în organul sibiian, un articol pe 4 coloane, care începe:

„Cine va contesta, că dela alegerea de episcop a fiertatului Iosif Goldiș, episcopia Aradului numai folos și cinste n'a produs pentru obștea românească?

„Cine va contesta dauna și blamejul produs în eparchia Aradului în măsura cea mai imensă prin rușinoasa și trădătoare purtare a unor speculanți lipsiți de toată conștiința?

„Hotărât, că nici un Român bun și de cinste.

„Dar acei, cari cred, că prin decedarea fostului episcop s'ar fi terminat cu desbaterile, amar se înșeală.

„Speculanții, prin cari atât de eclatant se reprezintă bătăia lui Dumnezeu asupra eparchiei nefericite“, etc. etc.

Nu ne trece prin minte să polemizăm cu d'alde Lascu.

Întrebăm însă foarte serios pe dl Dr. Rațiu, ce vrea? Ear dă friu nevrăstnicilor să insulte și să batjocorească pe frunții unei întregi diecese? Ear vrea să se repete orgiile d'acum trei ani?

Îl avisăm să facă regulă la redacție, să înfrâne pe secăturile din redacție, că altfel de ne pornim noi, apoi știm că și unora și altora o să-le pară rău când sub pretextul de a da expresie convingerilor, permit cel mai scandalos abuz de... răbdarea hârtiei.

Conversiunea.

Conversiunea datoriei de 940 milioane a statului ungar în scrisuri de 4%, după cum scriu ziarele din Budapesta, a reușit deplin. Din hârtiile de valoare ce sunt a fi convertite, 85% au fost înștiințate pentru a fi schimbate. Numai în Amsterdam de pildă s'au pus la dispoziția gru-

CLEOPATRA.

ROMAN 66

de
HAGGARD RIDER.

Traducere de Hero.

XXVII

Imbrăcat în hainele mele simple, negre, stam în salonul casei ce pregătiseră pe seama mea. Ședeam într'un scaun cioplit, cu picioare de leu, și priveam lămpile suspendate din care se răspândia mirosul uleiului parfumat, parchetele pictate, covoarele bogate de Siria — și în mijlocul luxului mă gândeam înapoi la mormântul Harfiștilor de lângă Tape, și la cel nou și lungi, pe care i-am petrecut în singurătate sombră și în pregătiri.

Stam acolo nemișcat, ear bătrâna Atua zăcea încoșăcită pe un covor, lângă ușa. Părul îi era alb ca zăpada, și fața sbărcită a femeii, care atunci când toți mă părăsiseră tot se alipise de mine cu dragoste, uitându-mi păcatele, era uscată de bătrânețe.

Nouă ani! Nouă ani lungi! și eată mă din nou în Alexandria! prin întorsătura sorții eată, venit din singurătate și din pocșințe ca să aduc sfințitul Cleopatrei; și de astădată n'am venit să sufăr naufragi!

Cu toate că s'au schimbat mult împrejurările! Nu mai făceam parte din istorie, rolul meu era acum numai sabia în mâna dreptății; nu mai puteam spera, că voi face Egiptul mare și liber și că voi ocupa tronul regal ce-mi compete.

Chemul era pierdut, și eram pierdut și eu, Harmachis! În zăpăceala evenimentelor era uitată demult marea conspirație, al cărei peatră fundamentală am fost eu. Vélul nopții întunecoase acoperea istoria familiei mele străbune; chiar și zeii ei erau aproape de căderea de veș; în șuflet auziam deja croncănitul vulturilor roman, cum își întindeau aripile peste țărmiul cel mai îndreptățit ai Sihorului...

Mi-am alungat gândurile cu forța, și am cerut dela Atua o oglindă să mă uit în ea.

Eată ce se reflecta în ea: o față palidă cu fălcile căzute, care nu se însenina nici odată prin zimbet; ochi mari, acoperiți de ceață din cauza întunerecului din mormânt, și priveau سعی în neant ca găurile unui craniu, o statură gârbovă mistuită de lipsuri, supărări și rugăciuni; o barbă că ruată lungă și selbatecă; mâni pline cu vine albastre, cari tremurau ca frunza; u-meri plecați și picior schiop.

Timpul și supărarea într'adevăr își făcuseră efectul. Așa imi închipuiam să fiu același Harmachis marțial, care în florea puterii și a virteii, a vzeat pentru prima dată acea femeie stricată, care devenise cauza peirei lui.

Și în internul meu ardea totuși același foc, ca odinioară; nu mă schimbaseram; căci timpul și supărarea n'au putere să schimbe sufletul omului.

Pot trece și veni secolii; speranța poate sbura departe ca pasărea; suferințele își pot frânge aripile de gratiile de fer ale destinului; fantasiile se pot nimici, ca norii înfăcșurați ai soarelui ce apune; credința ne poate aluneca de sub picioare ca apa

din vale; singurătatea ne poate impresura ca nisipul nemărginit al pustiei; bătrâneța ne poate încinge capul plecat, ca noaptea în amurg — da, legați de roata norocului putem avea parte de întorsăturile, aci domină ca regi, aci chinându-ne ca sclavi; putem iubi sau urî; putem prospera sau ne putem nimici... Dar de aceea în toate fa-sele suntem acciași, căci asta e minunea adevărată a ființelor omenești.

Și stând acolo surprins de gânduri amare, se auzi o bătăie la ușa.

— Deschide Atua! li zisei. Bătrâna se ridică și imi împlini porunca.

Pe ușa intră o fată în costum grecesc. Era Charmion — și acum era tot așa de frumoasă, ca înainte, dar fața-i era tristă, din ochii ei plecați pălpăia un foc blând și lăntănit.

Venise singură; ear bătrâna fără a zice o vorbă, arată spre mine.

— Bunul meu bătrân, imi zise Charmion, — condu-mă la învțăatul Olympus. Vin în afacerile reginei.

Mă sculai și ridicându-mi capul o privii drept în ochi. Mă privi și ea și scoase un șipet.

— Doară, șopti ea, privind împrejur, — doar nu ești acel...

Și se opri.

— Acel Harmachis, pe care odinioară îl iubia inima ta nebună, oh Charmion? Ba da, sunt acela, și sunt acela pe care l'vezi tu copilă în floare. Dar pentru aceea Harmachis pe care l'ai iubit tu, a murit, și înainte ta stă numai Olympus, egipteanul în vțăt și așteaptă vorbele tale!

— Pot, răspuse Charmion. — Numai o vorbă încă despre trecut, și pe urmă... să rămân așa. Pe lângă toată filosofia ta, n'ai cunoscut inima de femeie. Harmachis dacă crezi că deodată cu exteriorul, se poate schimba și ea; căci atunci amorul nu și-ar putea urma idealul în cel din urmă loc al tranziției, în mormânt. Să ști tu, doctore savant, că eu mă țin între acelea, cari dacă au iubit odată, iubesc mereu, și dacă nu sunt iubite, merg nepătate în mormânt.

Tăcu, ear eu neavând ce să-î răspund, imi plecai capul. Dar deși nu i-am răspuns și deși aceasta fată a fost cauza căderii mele, mărturisind adevărul, în taină li eram recunoscător, căci deși trăia în acasă curte nerușinată unde toți o impresurau: chiar și în decursul anilor lungi își păstra amorul fără speranță pentru un vagabond, și când acest serman rob al norocului se întoarse frânt, cu un exterior respingător, ea tot îl mai iubia.

Căci unde e omul, care n'ar prețui acest dar rar și frumos, acest lucru singular perfect, pe care nu-l poți cumpăra cu bani: amorul sincer al femeii?

— Îți mulțumesc că nu-mi răspunzi, continuă Charmion. — Căci acele vorbe amare cu cari m'ai inundat în Tarsonul depărtat, în zilele grele din trecut, nu și-au pierdut încă ghimpi veninoși și-n inima mea și așa n'ar mai avea loc săgețile disprețului tău, pe cari anii petrecuți în singurătate le-a înveninat din nou... Uite, imi răsping sufletul, patima mea sălbatică...

(Va urma).

pulul financiar care face conversiunea hârtii în valoare de 35 milioane coroane.

Indeosebi piețele financiare din Franța, Elveția, Olanda și Germania au arătat multă încredere în finanțele statului ungar.

Crisă în jurul transacțiunii.

Atât zările din Viena cât și cele din Budapesta anunță că o crasă băntue în ceea-ce privește transacțiunea între Austria și Ungaria. Cele două guverne nu au putut ajunge încă la înțelegere.

La 10 c. s'a ținut în Viena un consiliu de miniștri, care n'a putut să găsească însă chip de a ușura situația. Guvernul austriac crede anume că a făcut toate concesiiile posibile și acum ar fi rëndul lui Széll să mai lase. Până la 10 c. seara însă nu sosisse la Viena răspunsul lui Széll.

În aceeași zi Körber a fost primit de monarhul într'o audiență care a ținut 1 $\frac{1}{2}$ oră.

DIN ROMÂNIA.

Mulțumiri dlui prim-ministru.

Di președinte al consiliului D. Sturdza a primit din Hirșova următoarea telegramă:

Dlul D. Sturdza,
Prim-ministru

București.

Subsemnatul, proprietari din județul Constanța, văzând viul interes ce purtați acestel provincii atât prin numirea dlui Vărnăv ca prefect al Constanței, cât și prin sprijinul ce ați binevoit a acorda pentru recunoașterea românilor Dobrogenți în sesiunea trecută a corpurilor legiuitoare, vă rugăm să binevoiti a primi respectuosel noastre mulțumiri.

Rugăm pe bunul Dumnezeu să vă dăruiască sănătate și zile îndelungate pentru fericirea patriei și neamului românesc.

Frații Oncea, Duța R. Papuc, Iancu Filip, Ion Tomoșoiu, Vasile Nica, Alexe Boșculeț, Ion Maidai, Nicolae Oancea, Gheorghe Seitan, Ion Munteanu, Alexe Verzea, Ion Verzea, Ioachim Nica, Ion Bistrișeanu.

O catastrofă îngrozitoare.

Vulcanul Pelée. — Orașul St. Pierre nimicît total. — 40.000 morți.

De când cu nimicirea orașelor romane Pompei și Herculaneum, nu s'a mai întâmplat în lume o catastrofă ca cea dela St. Pierre, oraș maritim în insula Martinica, proprietate franceză, pe care în ziua de 7 Maiu vulcanul Pelée l'a nimicît total. Încă de prin 4 Maiu vulcanul fierbea, dar pimeni n'a dat vre-o importanță acestui fapt. Două zile lava curgea intruna, dar nu în măsură îngrozitoare. După aceea izbucni însă cu o putere nemai pomenită. Foc și cenușă aprinsă acoperi orașul, în cât în câte-va minute 40.000 oameni fură înmormențați și nici urmă de oraș nu mai rămase ci totul fu acoperit.

Catastrofa a venit atât de iute și pe neașteptate, în cât nici cele 18 vapoare, cari erau în port, nu putură să scape, deși au rupt îndată lanțul și n'au mai tras ancora, ci au voit să fugă. Ploaia de foc le aprinsă și arseră îndată. Incrușișătorul „Suchet” venise în ziua aceea spre port, dar n'a putut să se apropie, atât de îngrozitoare era izbucnirea vulcanului; el arunca nu numai lavă fierbinte, dar stânci enorme până la distanță mare.

Abia 33 oameni au putut scăpa cu luntrele spre largul mării; ei au fost luați de vaporul „Suchet”.

Vaporul „Rodam” a sosit la Sfânta Lucia fără ancoră și lanț, însă numai cu

o partea din personal, cealaltă parte a fost omorâtă de lavă; unii marinari de groază au sărit în mare și s'au înecat; însuși căpitanul e greu bolnav. Tot așa era să pătască și vaporul englez „East”, deși el naviga la o distanță de 5 mile de țărâm.

E o jale de nedescris în Franța întreagă. Ministerul coloniilor a arborat steag negru.

NOUTĂȚI.

ARAD, 12 Maiu n. 1902.

Secretar de stat în ministerul de industrie și comerț a fost numit contele Wickenburg Márk, până acum director la „Magyar Általános Hitelbank”, unde avea o leafă de 60.000 cor. Sub Weckerle noul secretar de stat fusese consilier ministerial, după-cum ocupase și postul de director al căilor ferate. Este o capacitate financiară și opul său despre valută a fost distins cu recunoștință din partea Academiei Maghiare.

Nagy Ferencz, fostul secretar de stat a demisionat și Sâmbătă 'și a și luat adio dela funcționarul ministerului.

Personale. În ultima ședință a sinodului eparchial din acest an P. S. Sa Domnul Episcop diecesan Nicolae Popea, a numit pe binemeritul nostru Archimandrit I. P. C. Sa Domnul Filaret Musta, de vicar episcopesc. Această denumire a umplut de bucurie inimile tuturor deputaților, care bucurie a izbucnit în vil aclamațiuni atât la adresa Prea Sfințitului domn Episcop cât și la adresa distinsului Vicariu. Vestea acestei denumiri a atins foarte plăcut și pe credincioșii diecesei noastre și alți stimatori ai părintelui archimandrit. Mercuri s'au prezentat la I. P. C. Sa membrii consistorului diecesan, profesorii institutelor noastre, reprezentanții Comunității de avere, ai magistratului, ai corpului ofiteresc și alți onorațiori, ca să aducă felicitările sale. I. P. C. Sa a primit încă numeroase felicitări. Dumnezeu să-l țină pe I. P. C. Sa încă mulți ani spre binele bisericii și poporului nostru („Foaia Diecesană”).

De unde își vor fi primind zările maghiare informațiunile, în cât încă Sâmbătă știa că I. P. S. Sa Mitropolitul I. Meșianu are de gând să facă alegerea de episcop al Aradului la 5 Iunie?

Consistoarele nu au ținut încă ședință să discute și presa maghiară are deja telegramă despre intențiile I. P. S. Sale! Ciudat....

Apărătoare a I. P. S. Sale Mitropolitul Meșianu (în chestia bruscării dorinței unanime a celor două consistoare ale Eparchiei Aradane!) se face nu numai „Telegraful”, dar și „Tribuna”. Vom răcori mâne însă și escesul de zel al „autorizațiilor” noștri confrăți!

Cununie. Fiica grațioasă a dlui Sarlot Domokos, căpitan suprem al orașului nostru, d-șoara Marta s'a cununat Sâmbătă cu dl Reinhardt Kálmán, profesor la școala de arte și meserii din loc. Familiile cele mai distinse din oraș au făcut onorurile asistând atât la cununia civilă dela primărie cât și la cea religioasă îndeplinită în biserica minoriților.

Urâm tinerilor căsătoriți toate fericirile!

Dela Asociațiune. În ședința din 8 I. c. comitetul Asociațiunii a primit invitarea comitetului cercual din Oravița de a ținea adunarea generală din anul acesta acolo. Ea va fi convocată pe zilele de 14 și 15 Septemvrie.

Între alte concluse de mai puțin interes public s'a hotărât tot în ședința aceasta să se intervină la locurile competente din România, ca să se reducă taxele vamale, cu care sunt impuse dincolo produsele literare române din Transilvania și Ungaria.

Cum țin Jidovii la legea lor. În orașul Zitomiș (Rusia) a îndrăsnit un farmacist ovreiu să-și țină farmacia deschisă în zi de Sâmbătă. Jidanii înfuriați, că 'și-a călcat legea, care oprește ori-ce muncă

Sâmbăta, au năvălit asupra farmaciei, au dărâmat tot și au bătut personalul. Farmacistul a fugit din oraș, fiind amenințat de coreligionarii lui, că au să-l omoare.

Turburări în Portugalia. Anarchia cea mai teribilă domnește în Portugalia. Soldații refușă a restabili ordinea. Studenții se dedau la acte reprobabile. La Coimbra demonstrații au ridicat baricade. Gendarmeria fiind bombardată cu pietri, a tras cu gloanțe asupra mulțimii. Au fost morți și răniți. Trupele refușând de a trage, mulțimea a strigat: „Trăiască armata!”

Universitățile din Oporto, Lisabona și Coimbra au fost închise.

Studenții din Coimbra a legat pe rector pe un car cu gunoier și l-au dus la un grajd unde l-au închis.

La Oporto au fost dizolvat un regiment, de oare-se oficerii și soldații se uniseră cu demonstrații.

Felurimi.

Un apaduct de pe vremea lui Solomon. — Acum, de curind, s'a inaugurat cu mare pompă cea dintâiu apă adusă la moscheea lui Omar prin apeduct dela lacurile lui Solomon. Moscheea lui Omar e pe locul unde a fost templul Erusalimului. Conductele aduc apă la moscheea pomenită pentru mohametanii și aiurea pentru cei-l'alți locuitori. Conducerea lucrărilor pentru partea dela Betleem până la Erusalim a avut-o inginerul grec Franghia. Lacurile lui Solomon au fost făcute pe dealurile lui Iuda și dovedesc adânc pricepere în arta ingineriei. Aceste lacuri slujeau și la udatul pădurilor. Lacurile lui Solomon sunt în valea Urta sau Etam și în parte sunt săpate, ear parte numai ezite și se află la trei niveluri deosebite. Adâncimea lor e de 8 m.—10 m. S'a descoperit că niște izvoare au fost captate și duse prin canale ascunse în lacul cel mai de sus; ear canalele aduceau apă dela cele trei lacuri la Betleem și la Erusalim și Hebron. Casa apelor era la muntele Moria, pe care se afla templul. Cele mai vestite izvoare erau ai fecioarei și Silioa.

Planete mici. — Cea dintâiu descoperire de planete mici, între Mars și Jupiter, s'a făcut la 1 Ianuarie 1801. Până la 1 Ianuarie 1901 numărul lor ajunsese la 463. În 1901 s'au mai descoperit 34. Planeta Eros, descoperită în 1890 (Nr. 433), se apropie de Pământ până la 20 de milioane de kilometri. De pe schimbările luminei lui s'a ajuns la ideea că trebuie să fie neregulată ca formă, deci o sfărâmură dintr'o planetă mare. Acuma se pare că tot așa sunt și multe alte planete mici.

Cele mai adânci puturi artesiene. — Se află în Hamburg și în împrejurimile lui. În oraș se află peste o sută de puturi adânci de mai mult de 150 de metri, dar nici unul nu se coboară mai jos de 240 de metri, deci numai în năsipurile terțiare. Dar pentru a avea apă și mai curată s'a mers și mai departe. Astfel în insula Elbei numită Finkenwerder s'a săpat până a făcut în același timp la Eimsbüttel un puț adânc de 363 m. I. La aceste adâncimi au aflat apa dorită, dar tot n'au eșit din năsipurile miocenului. Temperatura acelei ape adânci e de 15° G. la Finkenwerder și 17° G. la Eimsbüttel. Aceste sunt cele mai adânci puturi pentru apă de băut; pentru ape minerale sunt altele și mai adânci.

Un caz de telepatie. Di Enrico Grassi, ofițer în corpul guarzilor de finanțe la Sarna, povestește următorul caz:

— Am în serviciul meu, în calitate de cameristă, o copilă de 18 ani, bună și nevinovată.

„Pe la ora 10, Vinerea trecută, această fată, pe când își făcea serviciul în casă alergă speriată la nevasta mea, și-și spuse

că în acel moment zărise figura mamei sale. Ei bine, exact la aceeași oră, în aceea zi, mama ei se sinucidea la Neapole, trăgându-și un foc de revolver în inimă”.

BIBLIOGRAFIE

A apărut în tipografia noastră:

Școlarul declamator, un drăgălaș volum de versuri scrise și alese pentru școlarii și tinerii, cari declamează la examene, zile onomastice, la concerte etc. de Nicu Stejărel. Prețul 25 cr. (50 fil.) plus porto postal 5 filer.

POSTA REDACȚIUNEI.

Di Poștar, Sgribestii per. Sacul. Adresează-te d-lui Rada Părvescu, comerciant Brăila.

ULTIME ȘTIRI.

Paris, 11 Maiu. Știri sosite din Antilele-Sudice afirmă că erupțiunile vulcanice puternice și cutremure de pământ au băntuit și p'acolo. Indeosebi vulcanii de pe insulele St. Domingo sunt în plină activitate.

Căpitanul vaporului „Suchet” raportează:

„Despre evenimentele de ieri numai atât am putut afla, că erupțiunea vulcanului Pelée a început dimineața la orele 8. Catastrofa a venit așa de neașteptat, că a zăpăcit pe toți. Când scriu aceste, orașul este o mare de foc. În St. Pierre și giur n'a rămas un singur om în viață. Pe țărâmă sunt mii de cadavre, ca după un război crunt”.

Ultimul raport telegrafic sună:

„Fort de France, 10 Maiu. Am sosit aici cu proviziuni. Trecând prin fața orașului St. Pierre, am văzut că ploaia de foc ține încă. Vulcanul e în continuă erupție, dar nu în așa măsură ca mai înainte”.

Guvernul a trimis un înalt funcționar cu 500.000 franci la fața locului, să ajute cât poate.

„Ponyer Quertier” a sosit la Fort de France având pe bord 450 locuitori din St. Pierre.

Vaporul „Rodam” era legat de portul portului când a erupt vulcanul. Marinarii espunându-și viața, s'au aruncat îndată să deslege vaporul; în decursul acestei lucrări 17 marinari au fost însă omorâți de lavă și petrele ce cădeau. S'au dus atunci alți marinari să urmeze lucrarea de salvare. Numai cu mare greutate au putut scăpa; praful de lavă și la distanță de 5 mile era atât de des încât marinarii nu vedeau nimic.

Șonorul englez „Ocean Traveller” în momentul când a erupt vulcanul era la o milă depărtare de St. Pierre. Marinarii au zărit d'odată o detunătură îngrozitoare și văzură cum vulcanul Pelée face explozie și într'un minut-două întreg giurul fu acoperit cu lavă.

Red. respons. Ioan Russu Șirianu.
Editor Aurel Popovici Barcianu.

Insertiuni și reclame.

Los de clasă interesant, pentru cei ce pun preț pe o legătură plăcută le recomandăm casa națională de schimb, societate pe acți în Budapesta. Căci abstrăgând dela aceea, că până acuma, cei mai mulți cari au avut losuri au câștigat; mai ofere garanție și cauzie de 330.000 coroane a institutului, față de împlinirea datorțiilor ce i-se impune societății către cumpărătorii de losuri. Competențelor din provincie institutul ofere favorul, că câștigătorii de ori ce sumă pot fi plătiți fără proviziune și fără spese de băncile mai mari de depuneri din provincie.

Mașinile de cusut „Singer“ sunt în chip exemplar montate și în executarea lor neîntrecute.

Mașinile de cusut „Singer“ nu pot lipsi nici în menaj, nici la industrie.

Mașinile de cusut „Singer“ sunt cele mai răspândite la fabricile industriale.

Mașinile de cusut „Singer“ sunt neîntrecute în aptitudinea și durata lor.

Mașinile de cusut „Singer“ sunt cu deosebire întrebuințate la broderia modernă.

Cursuri gratuite pentru învățatură în cusătură, pentru casă, precum și în broderia modernă.

S'a arangiat un bogat și asortat deposit în mătase (ibrișim) colorată pentru broderie.

Pentru fie-care mașină de cusut în familie se poate furnisa și un motor electric.

Expozițiunea universală
PARIS 1900.
„Grand-Prix“.
(Cea mai înaltă distincțiune.)

Expozițiunea
STETTIN 1901.
Medalia de aur.

Mașini de cusut

Societate pe acții SINGER CO.

Arad, Strada Andrassy nr. 22.

Cursul nostru de broderia artistică de prezent se ține în sala festivă a reuniunii industriale din loc.

768 2-3

ȘCOLARUL DECLAMATOR.

Versuri scrise și alese
pentru școlarii și tinerii, cari declamează la examene, zile onomastice,
la concerte etc.

de NICU STEJĂREL.

Se poate procura cu prețul de 50 fil., porto 5 fil. de la Admin. ziarului „Tribuna Poporului“.

— Mai ieftin ca ori-unde. —

Din prilegiul sezonului de

primăvară și vară

am onoare a recomanda onor. public marele și bogatul meu

**DEPOSIT
DE HAINE BĂRBĂTEȘTI ȘI DE COPII**

ce se vînd cu cele mai moderate prețuri, precum și cele mai fine costume de modă și salon pentru bărbați și copii, pardesiuri și îmbrăcăminte de dormit, paltoane de ploaie și havelocuri.

Intocmirea și ajustarea hainelor gata se face după ori-ce corp gratuit.

Recomand depositul meu de haine de primăvară și vară, mai ales onorațiilor domni preoși, cărora le vînd cu cele mai ieftine prețuri.

Servesc pe onor. mei clienți și cu plată pe rate în condițiunile celea mai priincioase.

Asigurând pe onor. clienți ai mei de un serviciu fără concurență, mă rocomand

Cu stimă

Izidor Moskovitz,

deposit de haine gata pentru bărbați și copii
Calea Andrassy Nr. 8.

(În față cu biserică minorităților.)

748 3-3

— Mai ieftin ca ori-unde. —

Mulțumită publică pentru o alifă de nfrumsetare excelentă.

Declarație. Stimate Domnule farmacist! Efectul excelent al „Cremei de viorele“, inventate de D-Ta, mă îndeamnă să Vă aduc pe această cale mulțumirile mele cele mai cordiale. Primiți pe această cale mulțumirile mele eterne, căci în câteva zile mi-a depărtat de pe față piștruirea și petele de ficat, cu o cale vă asigur, că o voi recomanda în cercul cunoștințelor mele intime.

Viena, 1899. 5 Decemvrie.

Cu deosebită stimă
MARSETZKY ADÉL.

CREMA DE VIORELE

de HAJÓS, e inofensivă, și face să dispară în scurtă vreme piștruirea, petele de ficat, alușițele, roșeața pielii și tot felul de necurățenii ale pielii.

Prețul 1 borean 50 cr. — Săpun de cremă de viorele 35 cr. — Pudră de cremă de viorele albă, roză și crem 60 cr.

Lapte de viorele de Hajós.

(Eau de Violette de Hajós.)

Această apă dă spălat, de feței, gâtului, brațelor și mânilor o frumusețe surprinzătoare, o coloare de crin și trandafir. — 1 flacon 50 cr.

Să ne ferim de contrafacere!

La cumpărare, vă rog să primiți numai „Cremă de viorele“ de Hajós.

Coloarea originală a părului

o recăștigăm prin folosirea

Regeneratorul de păr a lui Hajós.

În scurt timp i se redă părului căntul coloarea originală, frumuseța din tinerețe, efectul ajuns rămâne permanent. Nu murdărește albiturile, nici pelea capului. — Prețul unei sticle: 60 cr.

Se poate căpăta la

765 4-20

FARMACIA ȘI LABORATORIUL DE CHEMIE

HAJÓS ÁRPÁD

Arad, Piața Andrassy nr. 22

peste drum de casa comitatului, pe urmă în farmacia dlui Vojtek Kálmán și în drogeria dlor Vojtek și Weisz.

☛ În Simánd: în farmacia dlui CSIKY LUKACS. ☛